

OZNÁMENIE KOMISIE
USMERŇOVACÍ DOKUMENT

Režim EÚ pre obchod so slonovinou v rámci EÚ a opätovný vývoz slonoviny

(2017/C 154/06)

Účelom týchto usmernení je poskytnúť výklad nariadenia Rady (ES) č. 338/97⁽¹⁾, ktorým sa členským štátom EÚ odporúča i) pozastaviť (opätovný) vývoz predmetov zo surovej slonoviny a ii) zabezpečiť prísny výklad ustanovení práva Únie, ktorými sa povoľuje obchod so slonovinou v rámci EÚ a (opätovný) vývoz spracovanej slonoviny.

1. Kontext a odôvodnenie

i) Medzinárodný a právny rámec EÚ upravujúci obchod so slonovinou

Slon africký (*Loxodonta africana*) aj slon ázijský (*Elephas maximus*) sú uvedené v dodatkoch k Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES), ktorý zoskupuje 183 zmluvných strán vrátane EÚ a všetkých členských štátov EÚ. V rámci súčasného režimu podľa dohovoru CITES je medzinárodný obchod so slonovinou⁽²⁾ zakázaný, pričom existujú prísne obmedzené výnimky (najmä pre predmety nadobudnuté pred tým, než sa ustanovenia dohovoru CITES začali uplatňovať na slonovinu). Dohovor CITES neupravuje domáci obchod so slonovinou.

Dohovor CITES sa v EÚ vykonáva nariadením (ES) č. 338/97 a súvisiacimi nariadeniami Komisie (nariadenia EÚ o regulácii obchodu s voľne žijúcimi druhmi). V prípade slonej slonoviny [ako aj v prípade iných druhov uvedených v prílohe A k nariadeniu (ES) č. 338/97] EÚ okrem toho prijala opatrenia, ktoré sú prísnejšie než ustanovenia dohovoru CITES.

Obchod so slonovinou je teda v EÚ prísne regulovaný nariadeniami EÚ o regulácii obchodu s voľne žijúcimi druhmi a predaj slonoviny do EÚ, v rámci EÚ a z EÚ na komerčné účely vo všeobecnosti nie je dovolený.

Obchod v rámci EÚ a jej opätovný vývoz na komerčné účely je povolený len za týchto podmienok:

- obchod v rámci EÚ je povolený v prípade predmetov zo slonoviny dovezených do EÚ pred tým, než boli dané druhy slonov uvedené v dodatku I k dohovoru CITES (18. januára 1990 v prípade slonov afrických a 1. júla 1975 v prípade slonov ázijských)⁽³⁾. Obchod v rámci EÚ sa môže realizovať len vtedy, ak bolo na tento účel príslušným členským štátom EÚ vydané potvrdenie, s výnimkou „spracovaných exemplárov“ (pozri vymedzenie pojmu uvedené nižšie) nadobudnutých pred 3. marcom 1947, s ktorými možno v EÚ obchodovať bez potvrdenia;
- opätovný vývoz z EÚ je povolený v prípade slonovinových exemplárov nadobudnutých pred dátumom, ku ktorému sa na ne začal vzťahovať dohovor CITES, t. j. pred 26. februárom 1976 v prípade slonov afrických a pred 1. júlom 1975 v prípade slonov ázijských⁽⁴⁾.

ii) Medzinárodný kontext: prudký nárast prípadov nezákonného lovu slonov a obchodovania so slonovinou vyvolaný rastúcim dopytom z Ázie

Nezákonný lov slonov v posledných rokoch dosahuje mimoriadne vysokú úroveň. Každoročne sa od roku 2011 údajne zabije 20-tisíc až 30-tisíc slonov afrických⁽⁵⁾. To vedie k rozsiahlemu úbytku populácií slona afrického, čo ohrozuje obnovu druhu zaznamenanú medzi rokom 1990 a polovicou prvého desaťročia dvadsiateho prvého storočia.

⁽¹⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 338/97 z 9. decembra 1996 o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi (Ú. v. ES L 61, 3.3.1997, s. 1).

⁽²⁾ Pod slonovinou v tomto usmerňovacom dokumente sa rozumie len slonovina zo slonov.

⁽³⁾ Podľa článku 8 ods. 3 písm. a) nariadenia (ES) č. 338/97.

⁽⁴⁾ Pozri článok 5 ods. 6 písm. ii) nariadenia (ES) č. 338/97. Dohovor CITES sa uplatňoval od 26. februára 1976 na slony africké, pričom druhy v zozname v dodatku III uviedla Ghana; slony ázijské boli zaradené do dodatku I k dohovoru CITES 1. júla 1975.

⁽⁵⁾ Nellemann, C., Henriksen, R., Raxter, P., Ash, N., Mrema, E. (Eds). (2014). *The Environmental Crime Crisis – Threats to Sustainable Development from Illegal Exploitation and Trade in Wildlife and Forest Resources*. Hodnotenie tímu pre rýchlu reakciu UNEP. Program Organizácie Spojených národov pre životné prostredie a GRID-Arendal, Nairobi a Arendal.

Popri tomto výraznom zvýšení úrovne nezákonného lovu slonov afrických sa zintenzívnili aj nezákonný obchod so slonovinou v dôsledku narastajúceho dopytu po slonovine na ázijských trhoch. Podľa informačného systému pre obchod so slonmi (ETIS) ⁽¹⁾ bolo medzi rokmi 2010 a 2015 ročne zadržaných približne 39 ton surovej slonoviny a konfiškácie spracovanej slonoviny sa postupne v priebehu rokov zvyšujú, a v priemere dosahujú približne 5,6 ton ročne ⁽²⁾. Pohyb takýchto veľkých zásielok slonoviny možno vysvetliť tým, že na nezákonnom obchode so slonovinou sa čoraz viac podieľajú nadnárodné organizované zločinecké siete.

V reakcii na tento nárast prípadov nezákonného lovu slonov a nezákonného obchodovania so slonovinou medzinárodné spoločenstvo prijalo viacero záväzkov, a to prostredníctvom rezolúcií Valného zhromaždenia OSN a Valného zhromaždenia OSN pre životné prostredie, ako aj na viacerých konferenciách na vysokej úrovni.

Mnohé nové opatrenia boli schválené na 17. zasadnutí konferencie zmluvných strán dohovoru CITES (CoP17) CITES v októbri 2016 s cieľom posilniť presadzovanie predpisov proti nezákonnému lovu slonov a nezákonnému obchodovaniu so slonovinou, znížiť dopyt po nelegálnej slonovine a posilniť kontrolu legálnosti slonoviny na domácich trhoch.

V rezolúcii konferencie CITES č. 10.10 (Rev. CoP17) o obchode s exemplármi zo slonov sa naliehavo vyzývajú zmluvné strany, aby zaviedli komplexné vnútorné legislatívne, regulačné, presadzovacie a ďalšie opatrenia pre obchod so slonovinou/domáce trhy. Touto rezolúciou sa tiež odporúča, „aby všetky zmluvné strany a nezmluvné strany, v jurisdikcii ktorých existuje legálny domáci trh so slonovinou prispievajúci k nezákonnému lovu alebo obchodu, urýchlene prijali všetky potrebné legislatívne, regulačné a presadzovacie opatrenia na uzavretie svojich domácich trhov pre komerčný obchod so surovou a spracovanou slonovinou“ a uznáva, že „niektoré predmety môžu byť od tohto uzavretia trhov oslobodené; žiadne výnimky by však nemali prispievať k nezákonnému lovu ani obchodu“.

iii) Narastajúci objem zákonného obchodu so slonovinou z EÚ do Ázie

Komerčný opätovný vývoz surovej aj spracovanej slonoviny z EÚ vykonávaný v súlade s nariadením (ES) č. 338/97 („zákonný opätovný vývoz“) sa v posledných rokoch výrazne zvýšil, pričom sa zaznamenal výrazný vzostupný trend opätovného vývozu slonoviny do východnej Ázie (pozri kolónku 1).

Kolónka 1

Objem zákonného opätovného vývozu slonoviny z EÚ – základné fakty a údaje

Slonie kly predstavujú najväčšiu časť opätovného vývozu predmetov zo **surovej slonoviny** z EÚ. Zatiaľ čo počet klov opätovne vyvezených z EÚ bol vždy nižší ako 100 kusov v období rokov 2006 až 2012 (s výnimkou roku 2008, keď dosiahol 111 kusov), v roku 2013 sa výrazne zvýšil (viac ako 300 kusov) a v rokoch 2014 a 2015 došlo k ešte väčšiemu nárastu (viac ako 600 kusov ročne). Takmer všetky slonie kly opätovne vyvezené z EÚ v rokoch 2014 a 2015 smerovali do Číny alebo OAO Hongkong.

Okrem obchodu s klami členské štáty EÚ za posledné desaťročie nahlásili aj **obchod so surovou slonovinou vo forme kusov slonoviny**. Zdá sa, že nastal celkový pokles opätovného vývozu kusov slonoviny z hľadiska hmotnosti, ale všeobecný nárast opätovného vývozu z hľadiska počtu exemplárov (s veľkými medziročnými výkyvmi), čo naznačuje, že obchodovanie s touto komoditou zostalo v priebehu posledného desaťročia relatívne konštantné. Skutočný objem kusov zo slonoviny je však veľmi ťažko kvantifikovať, pretože kusy sa môžu veľkostne nesmierne líšiť.

Počet predmetov zo **spracovanej slonoviny** opätovne vyvezených z EÚ sa v posledných rokoch zvýšil, pričom údaje, ktoré nahlásili členské štáty EÚ, ukazujú výrazný nárast od roku 2012. Pokiaľ ide o obchod s jednotlivými exemplármi, najvyššie množstvá boli nahlásené v roku 2015 (10-tisíc opätovne vyvezených kusov v roku 2015). Treba však poznamenať, že členské štáty nahlásujú obchod v rôznych jednotkách. Okrem obchodu s jednotlivými predmetmi sa obchod nahlásuje aj v jednotkách hmotnosti (kg). Opätovný vývoz hmotnosti slonoviny nahlásený členskými štátmi značne kolísal, pričom najvyššiu úroveň dosiahol v roku 2012 (cca 600 kg, popri siedmich tisícoch jednotlivých predmetov) a cca 200 kg v roku 2015.

⁽¹⁾ Informačný systém pre obchod so slonmi (ETIS) bol zriadený rezolúciou Konferencie CITES 10.10 (Rev. CoP17) o obchodovaní s exemplármi vyrobenými zo slonov, pričom medzi sledované ciele okrem iného patrí „i) meranie a zaznamenávanie úrovni a trendov, ako aj ich zmien, pokiaľ ide o nezákonné zabíjanie slonov a obchodovanie so slonovinou“. ETIS pred každým zasadnutím konferencie zmluvných strán dohovoru CITES zostavuje komplexnú správu o zhabaní slonoviny na celom svete. Najnovšie správy, ktoré Komisia vypracovala v roku 2016 pre 17. zasadnutie konferencie zmluvných strán dohovoru CITES, sú dostupné na stránke:
<https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/17/WorkingDocs/E-CoP17-57-06-R1.pdf>.

<https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/17/WorkingDocs/E-CoP17-57-06-R1-Add.pdf>.

⁽²⁾ V prípade 50 % záznamov ETIS zmluvné strany dohovoru CITES neuviedli hmotnosť zadržanej slonoviny.

Opätovný vývoz predmetov zo spracovanej slonoviny zahŕňa mnoho rozličných druhov predmetov (vrátane starozitností, hudobných nástrojov či rôznych iných druhov rezbárskych výrobkov). Hlavnými cieľovými trhmi pre tieto predmety sú Čína a OAO Hongkong, ale nahlasujú sa aj menšie objemy obchodu do iných krajín, najmä do USA, Švajčiarska, Japonska a Ruskej federácie).

Údaje použité na posúdenie objemu obchodu pochádzajú zo záznamov o opätovnom vývoze, ktoré oznámili členské štáty EÚ ako súčasť svojich výročných správ CITES v súlade s článkom 15 ods. 4 nariadenia (ES) č. 338/97.

iv) **Iniciatívy EÚ proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi v súvislosti s obchodom so slonovinou v rámci EÚ a vývozom slonoviny**

V oznámení o akčnom pláne EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi⁽¹⁾ sa EÚ a jej členské štáty vyzývajú, aby vykonávali komplexnú stratégiu boja proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi. Uvádza sa v ňom najmä (v rámci opatrenia 2 „ešte viac obmedziť obchod so slonovinou v rámci EÚ a z EÚ“), že Európska komisia by mala vydať usmernenia „na zabezpečenie jednotného výkladu pravidiel EÚ s cieľom prerušiť vývoz surovej slonoviny pred dohovorom a zaručiť, aby sa v EÚ obchodovalo len s legálnymi starými predmetmi zo slonoviny“, do konca roku 2016.

Vo svojich záveroch z júna 2016 o tomto oznámení Rada Európskej únie vyzvala „členské štáty, aby na základe usmernení EÚ nevydávali dokumenty na vývoz ani opätovný vývoz surovej slonoviny pred dohovorom a aby zvážili ďalšie opatrenia s cieľom zastaviť obchodovanie so slonovinou“.

Tieto usmernenia boli vypracované ako odpoveď na spomínané výzvy.

Rastúci dopyt po slonovine z Ázie je jednou z najdôležitejších hnacích síl súčasnej vysokej miery nezákonného lovu slonov a obchodovania so slonovinou. Týmto usmerneniami EÚ prispeje k zníženiu takéhoto dopytu a podporí úsilie dôležitých cieľových trhov pre výrobky z voľne žijúcich druhov, ako je Čína, ktorá prijala v roku 2016 konkrétne opatrenia na obmedzenie dovozu predmetov zo slonoviny na jej územie a oznámila, že do konca roku 2017 postupne zatvorí svoj domáci trh so slonovinou. Tieto usmernenia sa zameriavajú aj na to, aby slonovina nezákonného pôvodu nebola predmetom obchodovania v rámci EÚ ani smerom z nej a aby sa zákonný obchod so slonovinou nemohol použiť na ukrývanie nezákonnej slonoviny.

Tieto usmernenia sa zaoberajú najprv opätovným vývozom slonoviny z EÚ (oddiel 3) a následne obchodom so slonovinou v rámci EÚ (oddiel 4).

2. Postavenie tohto dokumentu

Tento usmerňovací dokument bol prerokovaný a vypracovaný v spolupráci so zástupcami členských štátov, ktorí sa zišli v „skupine odborníkov príslušných výkonných orgánov CITES“.

Cieľom tejto správy je pomôcť občanom, podnikom a vnútroštátnym orgánom pri uplatňovaní nariadenia (ES) č. 338/97 a jeho vykonávacích nariadení. Týmto usmerňovacím dokumentom sa nenahrádzajú, nedopĺňajú ani nemenia ustanovenia uvedeného nariadenia Rady ani jeho vykonávacích nariadení; okrem toho by sa nemal posudzovať samostatne, ale v spojení s danými právnymi predpismi. Len Súdny dvor Európskej únie je oficiálne oprávnený poskytovať výklad práva Únie.

Dokument elektronicky uverejní Komisia a môžu ho uverejniť aj členské štáty.

Tento dokument zreviduje Komisia po porade so „skupinou odborníkov príslušných výkonných orgánov CITES“ v druhom polroku 2019. Komisia a členské štáty budú venovať osobitnú pozornosť obavám súvisiacim s domácim obchodom so slonovinou, ako aj opätovnému vývozu spracovanej slonoviny z EÚ, a to s cieľom zvážiť, či treba zmeniť usmernenia v týchto bodoch skôr než v druhej polovici roku 2019.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0087&from=EN>

3. Usmernenia k výkladu pravidiel EÚ o opätovnom vývoze slonoviny

i) Usmernenia k opätovnému vývozu surovej slonoviny

Pravidlá upravujúce opätovný vývoz exemplárov surovej slonoviny⁽¹⁾ nadobudnutých pred dňom, keď sa na ne začal uplatňovať dohovor CITES, sú stanovené v článku 5 nariadenia (ES) č. 338/97.

Podľa článku 5 ods. 2 písm. d) nariadenia (ES) č. 338/97 musia byť výkonné orgány pri posudzovaní žiadostí o povolenie na opätovný vývoz surovej slonoviny „po porade s príslušným vedeckým orgánom presvedčené, že neexistujú žiadne iné dôvody týkajúce sa ochrany druhov, ktoré by boli proti vydaniu povolenia na vývoz“.

Tieto ustanovenia treba vykladať vzhľadom na okolnosti opísané v oddiele 1, ako aj so zreteľom na osobitný charakter medzinárodného obchodu so surovou slonovinou. Surová slonovina sa najväčšou mierou podieľa na nezákonnom medzinárodnom obchode so slonovinou po celom svete. Dokazujú to aj údaje strán dohovoru CITES nahlásené do ETIS, z ktorých vyplýva, že počet prípadov zaistenia nezákonnej surovej slonoviny predstavuje veľkú väčšinu zaistenej slonoviny na celom svete. Surová slonovina pozostáva najmä z klov, ktoré je ťažké od seba odlišiť. Riziko, že zákonný opätovný vývoz surovej slonoviny sa využíva na zakrytie nezákonného obchodu s nezákonnou surovou slonovinou, je väčšie ako v prípade spracovanej slonoviny, a to aj napriek tomu, že so zákonnými klami sa môže obchodovať, iba ak sú označené.

Pozastavením opätovného vývozu surovej slonoviny z EÚ sa zabezpečí, aby sa kly zákonného pôvodu nemiešali s nezákonnou slonovinou, a cieľovým krajinám sa umožní vykonávať opatrenia na zníženie dopytu po slonovine, ktoré predstavujú dôležitý krok pri boji proti nezákonnému obchodu so slonovinou a súčasnému nárastu nezákonného lovu slonov.

Komisia odporúča, aby za súčasných okolností vzhľadom na zásadu predbežnej opatrnosti členské štáty zohľadnili to, že existujú závažné faktory týkajúce sa ochrany slonov, ktoré hovoria v neprospech vydávania potvrdení na opätovný vývoz surovej slonoviny, kým nevyjdú najavo presvedčivé vedecké dôkazy o opaku.

Preto v súlade s nariadením (ES) č. 338/97 Komisia odporúča, aby členské štáty ako dočasné opatrenie od 1. júla 2017 nevydávali potvrdenia na opätovný vývoz surovej slonoviny s výnimkou mimoriadnych prípadov, keď sa výkonný orgán príslušného členského štátu presvedčí, že predmet:

1. je súčasťou skutočnej výmeny kultúrnych predmetov medzi renomovanými inštitúciami (napríklad múzeami);
2. je dedičstvom sťahujúcej sa rodiny;
3. sa presúva na účely presadzovania predpisov, v záujme vedy či vzdelávania.

V takýchto mimoriadnych prípadoch sa odporúča, aby výkonné orgány dodržiavali usmernenia zakotvené v tomto dokumente vo vzťahu k získavaniu vhodných dôkazov o zákonnom pôvode exemplárov (príloha I k tomuto dokumentu), k označovaniu (príloha II) a v prípade potreby ku koordinácii s inými členskými štátmi a tretími krajinami [pododdiel iii)].

ii) Usmernenia k opätovnému vývozu spracovanej slonoviny

Na rozdiel od surovej slonoviny „spracovaná slonovina“ zahŕňa mnoho rozličných druhov exemplárov. Patria medzi ne predmety, s ktorými sa legálne obchoduje desaťročia (napríklad hudobné nástroje alebo starožitnosti) a pri ktorých nie je jasné, či by úplné pozastavenie ich opätovného vývozu malo zásadný vplyv na nezákonný medzinárodný obchod so slonovinou. Vzhľadom na nárast opätovného vývozu spracovanej slonoviny z EÚ v posledných rokoch však treba posilniť kontroly vykonávania platných pravidiel.

V každom prípade členské štáty EÚ musia nevyhnutne uplatňovať vysokú úroveň kontroly vo vzťahu k žiadostiam o opätovný vývoz spracovanej slonoviny, aby sa zabezpečilo, že príslušné dokumenty udelia, len ak sú splnené podmienky stanovené podľa práva EÚ, ktoré zaručujú, že daná slonovina má zákonný pôvod. Aby sa predišlo vývozu predmetov zo slonoviny, ktoré nespĺňajú požadované podmienky, odporúča sa prísny výklad podmienok vydávania týchto potvrdení na opätovný vývoz.

⁽¹⁾ Členskými štátmi EÚ sa odporúča, aby používali vymedzenie pojmu „surová slonovina“ zakotvené v rezolúcii Konferencie CITES 10.10 (Rev. CoP17), podľa ktorého:

- a) výraz „surová slonovina“ zahŕňa všetky celé leštené alebo neleštené kly slona v akejkoľvek forme, ako aj všetky leštené alebo neleštené nasekané kusy slonoviny akokoľvek upravené oproti pôvodnej podobe s výnimkou „spracovanej slonoviny“ a
- b) „spracovaná slonovina“ sa má vykladať tak, že zahŕňa slonovinu, ktorá je vyrezávaná, tvarovaná alebo spracovaná, a to úplne alebo čiastočne, ale nezahŕňa celé kly v akejkoľvek forme, okrem prípadov, keď je celý povrch vyrezávaný.“

S cieľom posúdiť podmienky, za ktorých sa takýto obchod môže povoliť, odporúča sa, aby členské štáty uplatňovali usmernenia EÚ vo vzťahu k „dôkazom preukazujúcim zákonné nadobudnutie“ uvedeným v prílohe I k tomuto dokumentu a vo vzťahu k „označovaniu, registrácii a iným požiadavkám na vydávanie potvrdení“ uvedeným v prílohe II.

Predovšetkým je dôležité, aby žiadateľ, ktorý žiada o potvrdenie na opätovný vývoz, preukázal, že exempláre boli nadobudnuté pred dátumom, ku ktorému sa začal na príslušné predmety vzťahovať dohovor CITES. Ak žiadateľ nemôže takýto dôkaz poskytnúť, potvrdenie by sa nemalo vydať.

Ak potvrdenie bolo vydané, mal by v ňom byť príslušný predmet opísaný dostatočne podrobne na to, aby sa dalo použiť iba na daný exemplár. Ak to právne predpisy umožňujú, členské štáty môžu navyše zvážiť aj porovnávanie, overovanie a zaznamenávanie totožnosti žiadateľa, a ak je to možné, aj kupujúceho (napr. uchovaním kópie ich dokladov totožnosti).

iii) **Koordinácia v rámci členských štátov EÚ a medzi nimi, ako aj s tretími krajinami**

Ak sú za vydávanie dokumentácie CITES zodpovedné regionálne/miestne výkonné orgány CITES, členským štátom sa odporúča zabezpečiť, aby regionálne orgány podávali správy ústrednému výkonnému orgánu CITES o všetkých predložených žiadosiach o potvrdenie na opätovný vývoz/potvrdenie na obchod v rámci EÚ. Tým by sa zabezpečilo riadne koordinované overovanie zákonného nadobudnutia a jednotné posudzovanie žiadostí. Toto úsilie by sa mohlo podporiť vytvorením vnútroštátnych databáz na uchovávanie príslušných informácií.

Ak sa potvrdenie na obchod v rámci EÚ, ktoré vydal členský štát EÚ, predkladá ako dôkaz o zákonom nadobudnutí na účely žiadosti o potvrdenie na opätovný vývoz, mal by sa osloviť členský štát, ktorý toto potvrdenie vydal, aby sa overila jeho platnosť. Takýto postup by sa mal uplatňovať na všetky žiadosti týkajúce sa slonoviny, ale najmä na predmety zo surovej slonoviny.

Okrem toho sa môžu uplatňovať dodatočné obmedzenia/kontroly v súvislosti s opätovným vývozom do niektorých krajín/na niektoré územia, ktoré zaviedli prísnejšie vnútroštátne opatrenia upravujúce obchod so slonovinou, ako napríklad pevninová Čína, OAO Hongkong či Spojené štáty americké (USA). Pred vydaním potvrdenia na opätovný vývoz slonoviny by príslušný členský štát mal informovať orgány CITES v krajine určenia, aby krajina určenia mohla overiť, či je dovoz daného exempláru v súlade s platnými právnymi predpismi.

4. Usmernenia k vykonávaniu práva EÚ upravujúceho obchod so slonovinou v rámci EÚ

Odporúča sa, aby členské štáty EÚ pri posudzovaní žiadostí o potvrdenia na obchod so slonovinou v rámci EÚ a výklade ustanovení práva EÚ upravujúcich obchod so „spracovanými exemplármi“ zo slonoviny v rámci EÚ dodržiavali usmernenia uvedené ďalej v texte vychádzajúc zo súčasných najlepších postupov v členských štátoch EÚ.

Od prijatia rozhodnutia CITES zakázať medzinárodný obchod so slonovinou v roku 1989 sa dopyt po slonovine v Európe výrazne znížil. Členské štáty EÚ neboli v rámci dohovoru CITES označené za dôležité cieľové trhy pre slonovinu nezákonného pôvodu. Väčšinu obchodu v rámci EÚ tvoria slonovinové starožitnosti. V EÚ sa však vyskytli aj prípady nezákonného obchodovania s predmetmi zo slonoviny. Medzi členskými štátmi navyše existujú rozdielne prístupy k vybavovaniu žiadostí o potvrdenia na komerčné využívanie exemplárov zo slonoviny v rámci EÚ, ako aj k obchodu so „spracovanými exemplármi“ zo slonoviny v rámci EÚ. Podľa rezolúcie konferencie CITES č. 10.10 (Rev. COP17) a nariadenia (ES) č. 338/97 má EÚ povinnosť zabezpečiť, aby komerčné využívanie slonoviny v EÚ bolo prísne kontrolované a regulované. Preto je potrebná zvýšená ostražitosť a kontroly obchodu s predmetmi zo slonoviny v rámci EÚ, pokiaľ ide o žiadosti o obchodovanie so slonovinou v rámci EÚ, ako aj s cieľom uistiť sa o zákonnosti obchodu so „spracovanými exemplármi“ v rámci EÚ.

V tejto súvislosti a vzhľadom na odlišné režimy vzťahujúce sa na každý z týchto prípadov sa odporúča, aby sa členské štáty riadili osobitnými usmerneniami pre každý z týchto prípadov uvedenými ďalej v texte:

— obchod s predmetmi zo slonoviny v rámci EÚ – bod i) ďalej v texte,

— špecifické prípady obchodu so „spracovanými exemplármi“ v rámci EÚ – bod ii) ďalej v texte.

i) **Usmernenia k obchodu s predmetmi zo slonoviny v rámci EÚ**

Obchod s exemplármi podľa prílohy A v rámci EÚ je vo všeobecnosti zakázaný podľa článku 8 ods. 1 nariadenia (ES) č. 338/97. V článku 8 ods. 3 sa členským štátom povoľuje, aby udelili výnimku z tohto zákazu, ak sú splnené určité podmienky [uvedené v písmenách a) až h)]. Z použitia slova „možno“ v článku 8 ods. 3 je však zrejmé, že členské štáty nie sú povinné vydať potvrdenie na obchod v rámci EÚ ani pri splnení týchto podmienok (pokiaľ sa to v právnych predpisoch Únie nestanovuje inak, napríklad pri uplatňovaní zásady proporcionality). Pri rozhodovaní o udelení alebo neudelení potvrdenia musí orgán využívať svoju diskrečnú právomoc primerane.

Nemožno sa preto domnievať, že článkom 8 ods. 3 sa udeľuje právo na potvrdenie na obchod v rámci EÚ každému žiadateľovi, aj keď je splnená niektorá z podmienok stanovených v bodoch a) až h). Na článok 8 ods. 3 sa okrem toho vzťahujú zásada predbežnej opatrnosti, a ako už bolo uvedené vyššie, dôkazné bremeno, pokiaľ ide o preukázanie legitímnosti a súladu transakcie s cieľmi nariadenia (ES) č. 338/97, bude preto spočívať na žiadateľovi.

Po prijatí žiadosti o komerčné využívanie slonoviny v rámci EÚ podľa článku 8 ods. 3 je členský štát podľa právnych predpisov Únie oprávnený odmietnuť udelenie potvrdenia, aj keď je splnená niektorá z podmienok stanovených v bodoch a) až h), pokiaľ je odmietnutie zlučiteľné so zásadou proporcionality (t. j. odmietnutie je primerané na ochranu druhov voľne žijúcich živočíchov alebo rastlín alebo na zaručenie ich ochrany a neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa). Komisia a skupina odborníkov z príslušných výkonných orgánov CITES zastávajú názor, že k tomu sa pristúpi, ak žiadateľ presvedčivo nepreukáže legitímnosť transakcie a jej súlad s cieľmi nariadenia (ES) č. 338/97.

Zodpovednosťou členských štátov je zabrániť vydávaniu potvrdení, ktoré by mohli uľahčiť akúkoľvek nezákonnú činnosť, a členské štáty by preto mali s týmito žiadosťami o vydanie potvrdenia na obchodovanie v rámci EÚ nakladať tak, aby toto riziko čo najviac znížili. Členským štátom sa odporúča, aby zabezpečili maximálnu úroveň kontroly pri vybavovaní žiadostí o potvrdenia na obchodovanie v rámci EÚ a aby podmienky pre vydávanie týchto potvrdení vykladali prísne, najmä v prípade surovej slonoviny.

Na tento účel sa odporúča, aby členské štáty uplatňovali usmernenia EÚ k „dôkazom preukazujúcim zákonné nadobudnutie“ uvedeným v prílohe I k tomuto dokumentu a k „označovaniu, registrácii a iným požiadavkám na vydávanie potvrdení“ uvedeným v prílohe II.

Kľúčovým prvkom podľa článku 8 ods. 3 písm. a) [t. j. exempláre, ktoré boli „nadobudnuté v Spoločenstve alebo ktorých dovoz sa uskutočnil pred tým, než sa na dané exempláre začali vzťahovať ustanovenia týkajúce sa druhov uvedených do prílohy I dohovoru alebo do prílohy C1 nariadenia Rady (EHS) č. 3626/82 [2] alebo do prílohy A“] je povinnosť žiadateľa o potvrdenie na obchodovanie v rámci EÚ preukázať, že exempláre boli nadobudnuté alebo dovezené do EÚ pred 18. januárom 1990 v prípade slona afrického a pred 1. júlom 1975 v prípade slona ázijského. Ak žiadateľ nemôže takýto dôkaz poskytnúť, potvrdenie by sa nemalo vydať.

Ak sa potvrdenie vydá, príslušný predmet by sa v ňom mal opísať dostatočne podrobne, aby bolo jasné, že potvrdenie možno použiť iba na príslušný exemplár; to je mimoriadne dôležité najmä v prípade surovej slonoviny, pri ktorej sa očakáva menej identifikačných prvkov. Ak to právne predpisy umožňujú⁽¹⁾, členské štáty môžu zvážiť aj porovnanie, overovanie a zaznamenávanie totožnosti žiadateľa a kupujúceho (napr. uchovaním kópie ich dokladov totožnosti). Mohla by sa tiež stanoviť podmienka týkajúca sa osobitne obchodovania so surovou slonovinou v rámci EÚ, ktorou sa predávajúcemu uloží povinnosť informovať orgány o totožnosti kupujúceho.

Členským štátom sa pripomína, že ak sa predkladajú žiadosti o potvrdenie na obchodovanie so slonovinou v rámci EÚ podľa článku 8 ods. 3 písm. c), jej majiteľom nie je vôbec možné vydať potvrdenie na komerčné účely v rámci Únie podľa článku 8 ods. 3 písm. c), keďže dovoz slonoviny (ako osobného majetku, najmä poľovníckych trofejí) je možný iba z nekomerčných dôvodov.

ii) Osobitné usmernenia k obchodovaniu so „spracovanými exemplármi“ zo slonoviny v rámci EÚ

Nariadenie EÚ obsahuje aj osobitné ustanovenia EÚ upravujúce obchod so „spracovanými exemplármi, ktoré boli nadobudnuté pred viac ako 50 rokmi“ vymedzenými v článku 2 písm. w) nariadenia (ES) č. 338/97 ako „exempláre, ktorých pôvodný surový stav bol významne zmenený na účely výroby šperkov, ozdôb, umenia, užitého umenia alebo hudobných nástrojov viac ako 50 rokov pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia“, t. j. pred 3. marcom 1947 „a ktoré boli podľa presvedčenia výkonného orgánu daného členského štátu nadobudnuté za takýchto podmienok. Takéto exempláre sa budú považovať za spracované len vtedy, ak jasne spadajú do jednej z horeuvedených kategórií a nepotrebujú žiadne ďalšie úpravy, remeselné spracovanie alebo výrobu na takýto účel.“ „Spracované exempláre“ v zmysle v nariadení EÚ o obchode s voľne žijúcimi druhmi sa často nazývajú aj „starožitnosti“. Je však dôležité poznamenať, že starožitnosti nadobudnuté pred rokom 1947, ktoré však zostávajú v podstate nezmenené od svojho prirodzeného stavu, nespĺňajú vymedzenie „spracovaných exemplárov“ podľa nariadenia (ES) č. 338/97.

⁽¹⁾ Najmä zákony o ochrane osobných údajov.

Komerčné využitie „spracovaných exemplárov“ v EÚ sa upravuje podľa článku 8 ods. 3 písm. b) nariadenia (ES) č. 338/97 a článku 62 ods. 3 nariadenia Komisie (ES) č. 865/2006. Ak predmet spĺňa podmienky podľa článku 2 písm. w) nariadenia Rady, aby sa mohol považovať za spracovaný exemplár, na jeho komerčné využitie v rámci EÚ netreba žiadne potvrdenie.

S cieľom zabezpečiť jednotný výklad pojmu „spracovaný exemplár“ vo všetkých členských štátoch EÚ Európska komisia v spolupráci s členskými štátmi EÚ rozpracovala vnútorné usmernenia k tejto téme⁽¹⁾. Tieto usmernenia, ktoré nie sú špecifické pre slonovinu, pokrývajú také aspekty ako prijateľný dôkaz o tom, že predmet bol nadobudnutý pred 3. marcom 1947, typické príklady predmetov zodpovedajúcich vymedzeniu „ktorých pôvodný surový stav bol významne zmenený“, ako aj kategóriám „šperkov“, „ozdôb“ atď., či reštaurovanie alebo „opätovné spracovanie“ exemplárov.

Celkovo sa odporúča, aby členské štáty vykladali vymedzenia spracovaných exemplárov reštriktívne, teda takto:

- Majiteľ predmetu, ktorý si želá ho predať, musí najprv preukázať, že exemplár bol nadobudnutý „50 rokov pred nadobudnutím účinnosti nariadenia (ES) č. 338/97“, čiže pred 3. marcom 1947.
- Po druhé, skutočnosť, že sloní kel je jednoducho osadený na doske, štíte alebo inom druhu podkladu bez akejkoľvek ďalšej zmeny jeho prirodzeného stavu, by nemala postačovať na to, aby sa výrobok mohol považovať za „spracovaný exemplár“ podľa článku 2 písm. w) nariadenia (ES) č. 338/97.
- Po tretie, aj požiadavka podľa článku 2 písm. w), že zmena musela byť vykonaná v prípade „šperkov, ozdôb, umenia, užitého umenia alebo hudobných nástrojov“, by sa mala prísne a dôkladne zvážiť, keďže sa zdá, že v istých nedávnych prípadoch umelecký charakter zmeny (akým sú významné vyrezávanie, rytie, vloženie alebo pripojenie umeleckého či úžitkového predmetu atď.) nebol jasný, a v takom prípade podmienky článku 2 písm. w) neboli splnené.
- Pre ďalšie usmernenia týkajúce sa výkladu tohto pojmu by sa mal konzultovať usmerňovací dokument, ktorý vypracovala Európska komisia na tému „spracované exempláre“.

Okrem toho, hoci na komerčné obchodovanie so „spracovanými exemplármi“ v rámci EÚ nie sú potrebné potvrdenia na obchodovanie v rámci EÚ, odporúča sa, aby členské štáty monitorovali svoje domáce trhy starožitných predmetov zo slonoviny vrátane pravidelných kontrol, aby zistili, či obchodníci majú dôkazy o veku a/alebo pôvode predávaných starožitných predmetov zo slonoviny, a zvážili možnosť zavedenia povinnosti pre obchodníkov uvádzať vek a pôvod predávaných starožitných predmetov zo slonoviny, a to tak na internetových stránkach, ako aj v kamenných stánkoch/obchodoch.

Napokon treba poznamenať, že opätovný vývoz „spracovaných exemplárov“ z EÚ si vyžaduje vydanie potvrdenia na opätovný vývoz v súlade s článkom 5 ods. 6 písm. i) nariadenia (ES) č. 338/97. Odporúča sa, aby členské štáty pri posudzovaní žiadostí o vydanie potvrdenia na opätovný vývoz takýchto predmetov používali usmernenia v oddiele 3 bode ii).

⁽¹⁾ Pozri C(2017) 3108.

PRÍLOHA I

Doklady preukazujúce zákonné nadobudnutie*Všeobecné úvahy*

Na účely potvrdení na opätovný vývoz a potvrdení na obchodovanie v rámci EÚ je povinnosťou žiadateľa preukázať k spokojnosti orgánu CITES v dotknutom členskom štáte EÚ, že podmienky na vydanie dokladov sú splnené, a najmä to, že dané slonovinové exempláre boli zákonne nadobudnuté⁽¹⁾.

Keďže žiadosti o potvrdenie na opätovný vývoz/potvrdenie na obchodovanie v rámci EÚ sa môžu podstatne líšiť (z hľadiska okolností pôvodného nadobudnutia slonoviny, množstva, ktoré sa má opätovne vyviezť/s ktorým sa má obchodovať, či deklarovaného pôvodu/veku exemplárov), členské štáty budú vo všeobecnosti musieť posudzovať dôkazy predkladané žiadateľmi na individuálnom základe.

Hoci je zrejmé, že zákonné nadobudnutie sa musí preukázať v každom prípade, členské štáty by mali pri posudzovaní žiadostí na opätovný vývoz slonoviny/obchodovanie so slonovinou v rámci EÚ zvážiť rizikovo orientovaný prístup. Transakcie si môžu vyžadovať rôznu úroveň kontroly v závislosti od množstva slonoviny, ktorá sa má opätovne vyviezť/s ktorou sa má obchodovať, formy slonoviny (napr. starožitnosti, spracované alebo surové), okolností, za ktorých bola slonovina pôvodne získaná (napr. v rámci obchodnej transakcie alebo v podobe daru či dedičstva), a dátumu, keď sa nadobudnutie uskutočnilo. Členské štáty budú musieť použiť vlastný úsudok pri určovaní druhu/množstva požadovaných dôkazov na podporu žiadosti v závislosti od povahy transakcie.

Členské štáty by mali podrobovať transakcie obchodovania so surovou slonovinou v rámci EÚ vyššej úrovni kontroly, napríklad pokiaľ ide o žiadosti týkajúce sa surových klov alebo väčších surových kusov slonoviny, najmä ak sa žiadosť týka viac než jedného celého kla/predmetu. Členské štáty môžu takisto zvážiť uplatnenie rozsiahlejšej kontroly v prípade žiadostí o potvrdenie na obchodovanie v rámci EÚ so surovou slonovinou, ktorá bola nadobudnutá relatívne nedávno alebo ako súčasť obchodnej transakcie (na rozdiel od darov a dedičstva).

Je dôležité poznamenať, že druh dôkazu o zákonomnom pôvode bude závisieť od spôsobu nadobudnutia. Napríklad:

- Ak bol predmet zo slonoviny dovezený samotným žiadateľom pred nadobudnutím platnosti dohovoru, môže mať povinnosť dokázať, že žil alebo pracoval v krajine vývozu. Ako dôkaz, že žiadateľ žil v zahraničí, možno akceptovať staré fotografie, zmluvy, výňatky z rodného listu, výpisy z registra obyvateľov alebo jeho vlastné vyhlásenie a/alebo vyhlásenia iných rodinných príslušníkov. Žiadateľ bude takisto musieť preukázať, že predmet bol zákonne nadobudnutý/dovezený do EÚ (pozri oddiel *Druhy dôkazov* ďalej v texte).
- Ak bol predmet zo slonoviny zakúpený v EÚ, žiadateľ musí preukázať, že bol nadobudnutý zákonne alebo že zodpovedá vymedzeniu spracovaného exemplára pred rokom 1947 (pozri oddiel *Druhy dôkazov* ďalej v texte).

Druhy dôkazov

Vo všeobecnosti by sa na podporu žiadosti o potvrdenie na opätovný vývoz a na obchodovanie v rámci EÚ mali uprednostňovať tieto dôkazy:

- Pôvodné povolenie na dovoz CITES vydané žiadateľovi a potvrdené colným úradom alebo pôvodné dovozné dokumenty (napr. vydané colným úradom). Ak je to možné, dokumenty by sa mali overiť na základe informácií v príslušných databázach, napr. vo vnútroštátnych colných databázach či v databázach vydaných povolení CITES.
- Potvrdenie na obchodovanie v rámci EÚ. V takomto prípade by sa platnosť potvrdenia mala konzultovať s vydávajúcim členským štátom EÚ. Ak informácie poskytnuté v potvrdení na obchodovanie v rámci EÚ nie sú jasné alebo ak existujú pochybnosti alebo obavy, pokiaľ ide o platnosť potvrdenia/legálnosť slonoviny, od žiadateľa a/alebo vydávajúceho orgánu by sa mali požadovať dodatočné informácie. Dodatočné dôkazy sa môžu žiadať, ak napríklad v potvrdení chýbajú identifikačné znaky (napr. fotografie, opisné údaje, informácie o hmotnosti/dĺžke klov) alebo ak je obzvlášť staré. Členské štáty môžu požiadať o akýkoľvek dôkaz poskytujúci ďalšie podrobnosti o predmete a jeho pôvode, ktoré nie sú uvedené na potvrdení na obchodovanie v rámci EÚ. Na preukázanie toho, že súčasný vlastník získal daný exemplár priamo od držiteľa potvrdenia, sa môže požadovať aj doklad alebo zmluva o prevode, najmä ak sa potvrdenie týka len danej transakcie.

⁽¹⁾ Porovnaj článok 5 ods. 3 a 6 nariadenia (ES) č. 338/97 v prípade potvrdení na opätovný vývoz a článok 8 ods. 3 nariadenia (ES) č. 338/97 v spojení s článkom 59 nariadenia (ES) č. 865/2006 v prípade potvrdení na obchodovanie v rámci EÚ.

- Výsledky rádiokarbónového datovania/analýzy izotopov na určenie veku (aj pôvodu) exemplára ⁽¹⁾, majúci na pamäti, že určenie veku nie je samo osebe dostatočným dôkazom zákonného nadobudnutia.
- Odborný posudok v podobe stanovenia veku uznávaným, nezávislým odborníkom, napríklad univerzitným vedcom/výskumníkom, súdnym poradcom/poradcom so súdnym povolením alebo schváleným/uznávaným odborníkom ⁽²⁾. Odborné posudky sa môžu považovať za dostatočný dôkaz pre spracovanú aj surovú slonovinu (napr. ak nemožno použiť forenznú analýzu). V prípade starožitnej spracovanej slonoviny sa vek môže určiť na základe štýlu rezbárskych a remeselných techník.

Ak vyššie uvedené dôkazy nie sú k dispozícii, malo by sa od žiadateľov požadovať, aby na preukázanie zákonného nadobudnutia poskytli kombináciu iných druhov dôkazov (pozri iné druhy dôkazov ďalej v texte). Členské štáty by mali požiadať žiadateľa, aby na podporu svojej žiadosti predložil čo najviac rôznych druhov dôkazov. Ako už bolo uvedené v rámci *všeobecných úvah*, množstvo a druh dôkazov, ktoré budú predstavovať dostatočný dôkaz nadobudnutia, bude závisieť od charakteru žiadosti a súvisiaceho rizika. Keď sa žiadosť o potvrdenie na obchodovanie v rámci EÚ vzťahuje na komerčné objemy surovej slonoviny, členské štáty by mali zvážiť, že budú akceptovať len dôkazy uvedené v prvých troch zarážkach vyššie.

Iné druhy dôkazov, ktoré môžu predstavovať dostatočný dôkaz o zákonom nadobudnutí, zahŕňajú tieto doklady (ideálne ich kombináciu):

- Pôvodné vývozné povolenie CITES z krajiny vývozu alebo pôvodný vývozný doklad (napr. vydaný colným úradom). Ak je to možné, dokumenty by sa mali overiť na základe informácií v príslušných databázach.
- V prípade „spracovaných exemplárov“ obsahujúcich slonovinu doklad od schváleného/uznávaného odborníka.
- Potvrdenie o transakcii alebo faktúra, potvrdenie o dedičskom alebo darovacom konaní, ako napríklad závet.
- Staré fotografie daného slonovinového predmetu (s dátumom, rozpoznateľnou osobou alebo na mieste pôvodu), staré poľovnícke povolenie (alebo iné dokumenty týkajúce sa lovu), doklady o poistení, listy alebo staré verejné dokumenty (ako napríklad novinové články alebo iné pôvodné správy/publikácie, ktoré poskytujú dôkaz o pôvode exemplárov).
- Ostatné podporné dôkazy na podloženie vysvetlenia zákonného nadobudnutia, ako napríklad dôkaz o pracovnom pôsobení osoby, ktorá získala exemplár (napr. v Afrike) alebo kópie pečiatok z pasu.
- Vyhlásenie svedka/čestné vyhlásenie alebo podpísané vyhlásenie majiteľa. Členské štáty môžu zvážiť, že od žiadateľa budú vyžadovať, aby na podloženie vydaného potvrdenia predložil čestné vyhlásenie, v ktorom sa uvádza, že si uvedomuje dôsledky nepravdivého vyhlásenia. Vyhlásenie svedka/čestné vyhlásenie by mali byť podložené inými dôkazmi, ako sú fotografie alebo potvrdenia o transakcii/faktúry.
- V prípade spracovaných exemplárov alebo hudobných nástrojov vyrobených v EÚ potvrdenie od výrobcu alebo odborníka, že nástroj bol vytvorený na území členského štátu EÚ pred dátumom zaradenia do príslušného zoznamu dohovoru CITES.

Ak aj po preskúmaní dôkazov predložených žiadateľom na podporu žiadosti o potvrdenie na opätovný vývoz/obchodovanie v rámci EÚ pretrvávajú pochybnosti o zákonom nadobudnutí danej slonoviny, členské štáty by mali zvážiť, že sa obrátia na nezávislého odborníka alebo si vyžiadajú forenznú analýzu na overenie veku vzorky; pričom súvisiace náklady by mal znášať žiadateľ.

⁽¹⁾ Usmernenia Úradu OSN pre drogy a kriminalitu k metódam a postupom pre odber vzoriek a laboratórnu analýzu poskytujú prehľad dostupných možností laboratórných skúšok, ako aj usmernenia k odberu vzoriek na skúšanie vrátane zoznamu zariadení a materiálov potrebných na odber vzoriek slonoviny [pozri UNODC, 2014: *Guidelines on Methods and Procedures for Ivory Sampling and Laboratory Analysis*. Organizácia Spojených národov, New York, najmä 14.2.2. *Isotopes* (Izotopy) (s. 30 a ďalej a s. 46); dostupné na https://www.unodc.org/documents/Wildlife/Guidelines_Ivory.pdf].

Pozri aj webovú stránku www.ivoryid.org.

⁽²⁾ V prípade použitia odborného posudku dražiteľov môže dôjsť k potenciálnym konfliktom záujmov, čo treba starostlivo zvážiť.

PRÍLOHA II

Označovanie, registrácia a iné požiadavky na vydanie potvrdenia

Trvalé označenie slonoviny nie je v zmysle právnych predpisov EÚ pred tým, než sa udelí potvrdenie na obchodovanie v rámci EÚ, povinné, ale v niektorých členských štátoch sa taký postup už uplatňuje. Okrem toho v prípade niektorých produktov zo slonoviny môžu členské štáty EÚ vydávať povolenia na dovoz a potvrdenia na opätovný vývoz, iba ak sú tieto predmety označené (pozri článok 64 ods. 1 písm. d) a článok 65 ods. 1 nariadenia (ES) č. 865/2006), pričom v rezolúcii konferencie CITES č. 10.10 (Rev. CoP17) sa tiež podporuje označovanie „celých klov ľubovoľnej veľkosti a kusov slonoviny, ktoré majú dĺžku aspoň 20 cm a hmotnosť aspoň jeden kilogram“.

Preto sa odporúča, aby členské štáty zvážili trvalé označovanie: i) v prípade celých klov ľubovoľnej veľkosti a ii) v prípade kusov slonoviny, ktoré majú dĺžku aspoň 20 cm a hmotnosť aspoň jeden kilogram. Označovanie umožňuje usúvzťažnenie potvrdenia s príslušnými predmetmi zo slonoviny a zlepšuje výsledovateľnosť v systéme.

Odporúča sa, aby sa takéto označenie uskutočnilo v súlade s rezolúciou konferencie CITES č. 10.10 (Rev. CoP17): „celé kly ľubovoľnej veľkosti a kusy slonoviny, ktoré majú aspoň 20 cm a aspoň jeden kilogram, sa majú označovať razidlami, nezmazateľným atramentom alebo inými formami trvalého označenia, a to v takomto tvare: dvojmiestny ISO kód krajiny pôvodu, posledné dve číslice roku/sériové číslo za daný rok/hmotnosť v kilogramoch (napr. KE 00/127/14). Prípušťa sa, že jednotlivé strany môžu mať rôzne systémy označovania a uplatňovať iné postupy na spresnenie sériového čísla a roka (napríklad môže ísť o rok registrácie alebo vymoženía), ale všetky systémy musia byť také, aby každý kus označenej slonoviny mal jedinečné číslo. Pokiaľ ide o celé kly, toto číslo by malo figurovať tam, kde kel vychádza z lebky, a malo by byť farebne zvýraznené.“

V uznesení sa uvádza, že označenie by malo obsahovať krajinu pôvodu, a ak táto krajina nie je známa a označovanie uskutočňuje členský štát EÚ, mal by sa uviesť ISO kód krajiny označenia. Členské štáty môžu uznať za vhodné stanoviť, že náklady na trvalé označenie má znášať držiteľ/vlastník slonoviny.

Po tom, ako bol predmet trvalo označený, kód by sa mal zadať do elektronickej databázy spolu s číslom potvrdenia a všetkými dôležitými informáciami, ako sú dĺžka, hmotnosť a stav pred dohovorom, s cieľom uľahčiť budúce overovanie. Ak je to možné, informácie by mali byť zaznamenané na vnútroštátnej úrovni. Ak sa informácie zaznamenávajú na regionálnej/miestnej úrovni, mal by existovať mechanizmus na výmenu informácií s ústredným (vnútroštátnym) orgánom CITES a na uskutočňovanie dohľadu z jeho strany. Po označení sa tiež odporúča, aby sa predmety odfotografovali a záznamy sa archivovali spolu s fotografiami.

Členské štáty nahlasujú problémy pri overovaní platnosti potvrdení na obchodovanie v rámci EÚ, čo sťažuje identifikáciu príslušných exemplárov (v prípade surových klov). V záujme riešenia týchto problémov sa odporúča, aby členské štáty:

- vyžadovali fotodokumentáciu exemplárov slonoviny (najmä nespracovaných celých klov), a pokiaľ to povolujú vnútroštátne systémy, aby sa ubezpečili, že fotografie sú pripojené/priložené k príslušnému potvrdeniu na obchodovanie v rámci EÚ. Fotografie by sa mali oskenovať a uchovávať spolu so záznamami o vydanom potvrdení. Charakteristiky, ktoré by mohli byť zdokumentované (a ktoré by mohli pomôcť pri identifikácii), zahŕňajú typické sfarbenie, praskliny alebo iné poškodenia, zakrivenie kla a koreň (napr. či je čisto odrezaný alebo nerovnomerne ukončený). Užitočné by mohli byť fotografie celého kla a koreňa. Ak je kel vyrezávaný, mala by sa priložiť aj fotografia detailov a umiestnenia rytiny. Fotografie slonoviny, ku ktorej sa vydáva potvrdenie, sú zvlášť dôležité, ak nie je označená.
- V potvrdení treba uviesť podrobné informácie o tom, ako bola zmeraná hmotnosť a dĺžka, ako aj obvod na koreni. Pokiaľ ide o hmotnosť, relevantné informácie zahŕňajú údaje o tom, kedy bola hmotnosť určená (či bol predmet odvážený v čase vydania potvrdenia, alebo sa použili staršie informácie o hmotnosti?) a či hmotnosť zahŕňa

akékoľvek cudzorodé prvky (napríklad kryt koreňa či úchyt na zavesenie kla na stenu), ktoré mohli byť z kla odstránené na účely váženia. Pokiaľ ide o dĺžku, relevantné informácie zahŕňajú údaje o tom, či je uvedená dĺžka meraná z vonkajšej alebo vnútornej strany a či sa merala od špičky po koreň (alebo či sa meralo iným spôsobom).

- Zaznamenať treba jednak počet príslušných predmetov, jednak hmotnostný objem (v kg), keďže veľkosť predmetov sa značne líši.
